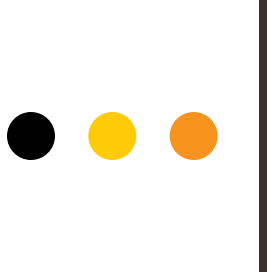

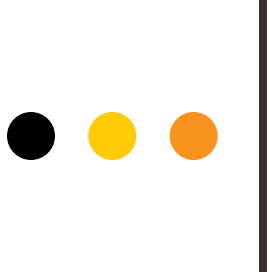
Κεφάλαιο 10

Κίνητρα και εμπλοκή

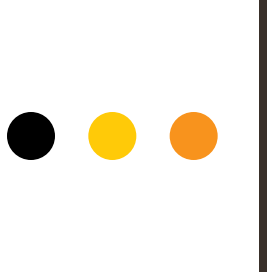
Σχέση κινήτρων και εμπλοκής

- Τα κίνητρα αποτελούν μία προσωπική εμπειρία των μαθητών που δεν μπορούν να δουν άμεσα οι εκπαιδευτικοί.
- Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αντιληφθούν το βαθμό αφοσίωσης ή αδιαφορίας των μαθητών κατά τη διάρκεια μιας μαθησιακής δραστηριότητας.
- Αυτή η αφοσίωση ή αδιαφορία αποτελεί έναν δείκτη της εξωτερικής εκδήλωσης των κινήτρων και προσδιορίζει την **εμπλοκή** τους στο μαθησιακό έργο.

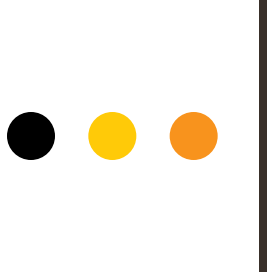
Πώς μοιάζει η εμπλοκή

- Μία πολυδιάστατη εννοιολογική κατασκευή με τέσσερις συνιστώσες
 - Συμπεριφορική εμπλοκή
 - Συναισθηματική εμπλοκή
 - Γνωστική εμπλοκή
 - Ενεργητική εμπλοκή
- **Εμπλοκή** - Ο βαθμός της ενεργούς συμμετοχής ενός μαθητή κατά τη διάρκεια της μαθησιακής δραστηριότητας

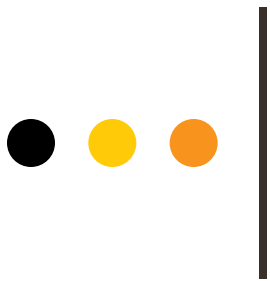
Πώς μοιάζει η εμπλοκή (συνέχεια)

- **Συμπεριφορική εμπλοκή** - Ο βαθμός στον οποίο ένας μαθητής επιδεικνύει **προσοχή** στο μαθησιακό έργο, σκληρή **προσπάθεια** και διαρκή **επιμονή** για την ολοκλήρωση μίας μαθησιακής δραστηριότητας.
- **Συναισθηματική εμπλοκή** - Ο βαθμός στον οποίο ένας μαθητής εκδηλώνει **συναισθήματα που διευκολύνουν** το μαθησιακό έργο (π.χ. **ενδιαφέρον**) και δεν εκδηλώνει συναισθήματα που προκαλούν **απόσυρση** από το μαθησιακό έργο (π.χ. **δυσθυμία**).

Πώς μοιάζει η εμπλοκή (συνέχεια)

- **Γνωστική εμπλοκή** - Ο βαθμός στον οποίο ένας μαθητής εκδηλώνει τη χρήση **εκλεπτυσμένων στρατηγικών μάθησης** (π.χ. αναλυτική επεξεργασία, κριτική σκέψη) προκειμένου να κατανοήσει εννοιολογικά το νόημα των γνώσεων που προσπαθεί να κατακτήσει.
 - Η μη γνωστική εμπλοκή οδηγεί σε χαμηλού επιπέδου στρατηγικές όπως απομνημόνευση, στοιχειώδης επανάληψη κ.ά
- **Ενεργητική εμπλοκή** - Ο βαθμός στον οποίο ένας μαθητής **συνεισφέρει εποικοδομητικά** στη ροή της διδασκαλίας που λαμβάνει.
 - Π.χ. κάνει ερωτήσεις, συμμετέχει στη συζήτηση

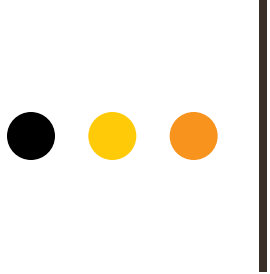

Πηγές της εμπλοκής

- Μαθητές με ενδογενή κίνητρα εκδηλώνουν περιέργεια για τις γνώσεις που ενδιαφέρονται να μάθουν.
- Μαθητές με έλλειψη ενδογενών κινήτρων εκδηλώνουν αστάθεια κατά την εμπλοκή τους σε όλα τα επίπεδα.
- Η σχέση εμπλοκής και κινήτρων είναι ισχυρή.

Τι πρέπει να κάνω ως εκπαιδευτικός για να ενισχύσω την εμπλοκή:

- *Πριν από τη διδασκαλία.* σχεδιάστε και αναπτύξτε εκπαιδευτικές δραστηριότητες που προσφέρουν κίνητρα στους μαθητές.
- *Κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας:* Εστιάστε, παρακολουθήστε - καταγράψτε και προσπαθήστε να ενισχύσετε τη εμπλοκή των παιδιών, δηλαδή το αποτέλεσμα των κινήτρων.

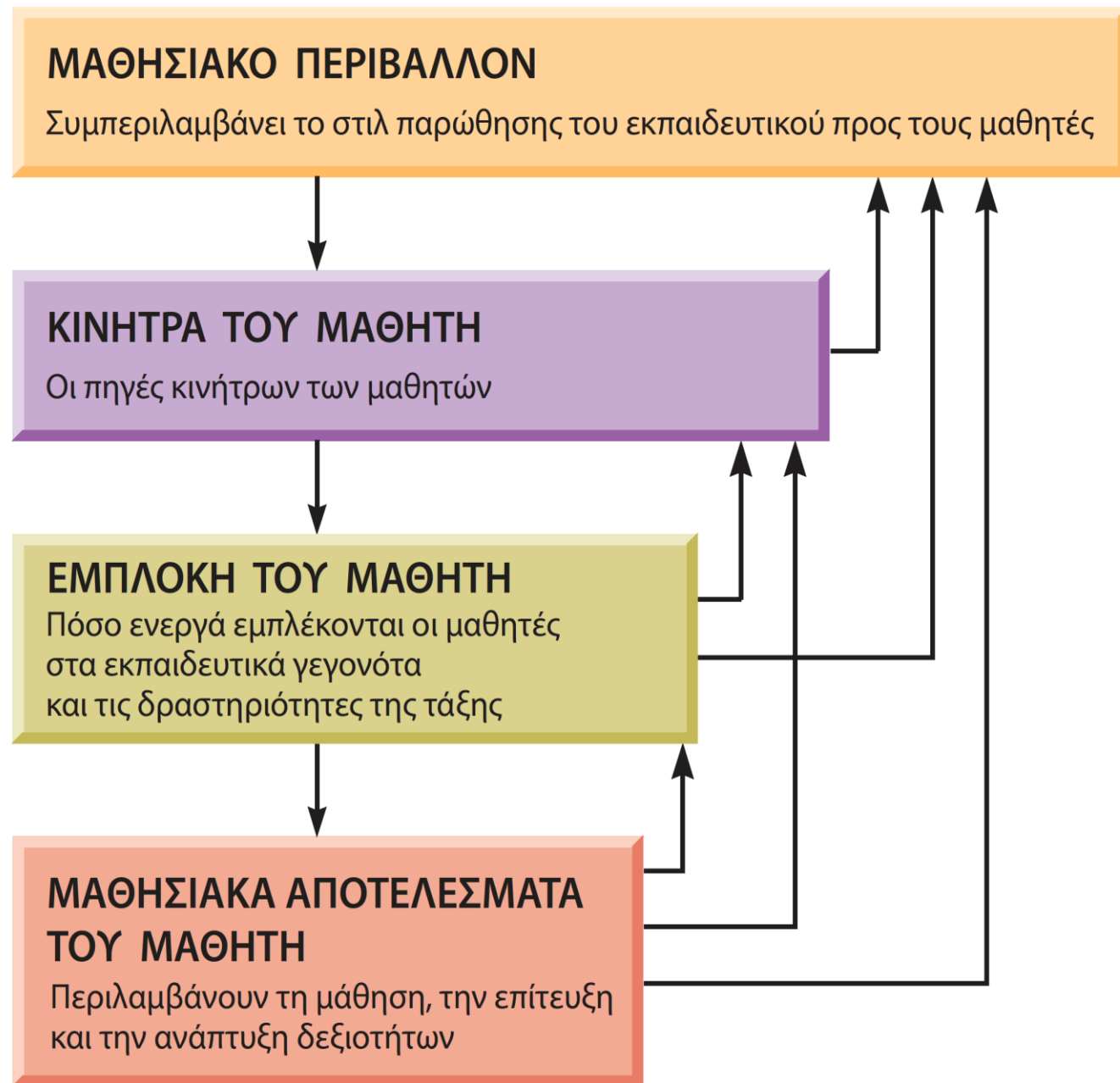

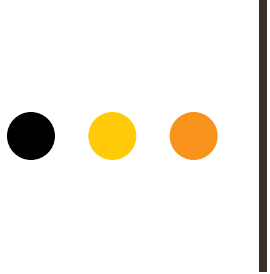
Γιατί είναι σημαντική η εμπλοκή

1. Καθιστά δυνατή τη μάθηση.
2. Η εμπλοκή συνιστά παράγοντα πρόβλεψης της ακαδημαϊκής προόδου και επιτυχίας των μαθητών .
3. Η εμπλοκή είναι εύκαμπτη και άρα ανοιχτή στην επιρροή του εκπαιδευτικού .
 - Η εμπλοκή ενισχύεται όταν ο εκπ/κός συνδέεται με το μαθητή, υποστηρίζει την αυτονομία του μαθητή, παρέχει ενδιαφέρουσες δραστηριότητες στην τάξη κ.ά.
4. Η εμπλοκή παρέχει στους εκπαιδευτικούς την ανατροφοδότηση που είναι απαραίτητη ανά πάσα στιγμή για τον καθορισμό της αποτελεσματικότητας των προσπάθειών τους με σκοπό την παρώθηση των μαθητών

Εκπαιδευτική ροή της τάξης

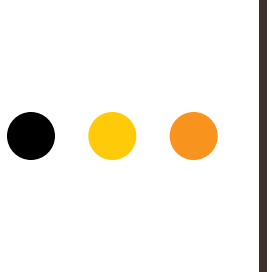
- Υπάρχουν διαφορετικά είδη κινήτρων
- Ορισμένα είδη κινήτρων οδηγούν σε καλύτερη ακαδημαϊκή λειτουργία από ό,τι άλλα είδη
- Για να αναπτυχθούν, τα κίνητρα χρειάζονται υποστηρικτικές συνθήκες στο μαθησιακό περιβάλλον

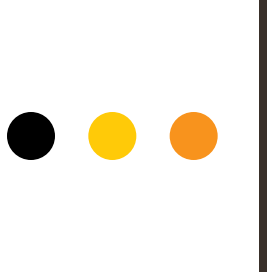
Εκπαιδευτική ροή της τάξης (συνέχεια)

- Τα κίνητρα των μαθητών επηρεάζουν το στυλ παρώθησης του εκπαιδευτικού και το μαθησιακό περιβάλλον της τάξης
- Η εμπλοκή των μαθητών επηρεάζει το στυλ παρώθησης του εκπαιδευτικού και το μαθησιακό περιβάλλον της τάξης
- Τα μαθησιακά αποτελέσματα των μαθητών επηρεάζουν το στυλ παρώθησης του εκπαιδευτικού και το περιβάλλον της τάξης

Εκπαιδευτική ροή της τάξης (συνέχεια)

- **Αρχή 1:** Οι μαθητές έχουν δικά τους κίνητρα.
- **Αρχή 2:** Οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν κίνητρα στους μαθητές όταν **παρέχουν εκπαιδευτικές συνθήκες** που ενισχύουν τα κίνητρα των μαθητών· οι εκπαιδευτικοί **δεν καταφέρνουν να προσφέρουν** κίνητρα στους μαθητές όταν παρέχουν εκπαιδευτικές συνθήκες που **αγνοούν ή παρεμποδίζουν τα ήδη υπάρχοντα** κίνητρα των μαθητών.
- **Αρχή 3:** **Το πόσο αποτελεσματικά εμπλέκονται** και καλλιεργούν οι εκπαιδευτικοί τις εσωτερικές πηγές κινήτρων των μαθητών **αντικατοπτρίζεται** -τόσο σε στιγμιαία, όσο και σε καθημερινή βάση- στον **βαθμό της εμπλοκής -ή της μη εμπλοκής-** των μαθητών στις διάφορες **εκπαιδευτικές δραστηριότητες** της τάξης.

Διαλεκτική μαθητή-εκπαιδευτικού

- Ξεκινά με την παραδοχή ότι ο μαθητής έχει εγγενή κίνητρα και είναι εγγενώς ενεργός.
- Κίνητρα που διευκολύνουν την εμπλοκή:

Ενδογενή

Εσωτερικευμένα εξωγενή

Ψυχολογικές ανάγκες

Ενδιαφέροντα

Αξίες

Περιέργεια

Θετικό θυμικό

Προσπάθειες για επίτευξη

Διαλεκτικό πλαίσιο μαθητή - τάξης

ΕΜΠΛΟΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

- Συμπεριφορική εμπλοκή
- Συναισθηματική εμπλοκή
- Γνωστική εμπλοκή
- Ενεργητική εμπλοκή

ΚΙΝΗΤΡΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Κίνητρα που διευκολύνουν την εμπλοκή

Ενδογενή κίνητρα	Ενδιαφέροντα
Εσωτερικευμένα εξωγενή κίνητρα	Αξίες
• Αναγνωρισμένη ρύθμιση	Περίεργεια
Ψυχολογικές ανάγκες	Θετικό θυμικό
• Αυτονομία	Προσπάθειες για επίτευξη
• Ικανότητα	
• Ανάγκη του σχετίζεσθαι	

Κίνητρα εξασθένησης της εμπλοκής

- Άγχος
- Προστασία της αυτοαξίας
- Αυτούπονόμηση
- Έλλειψη κινήτρων

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ

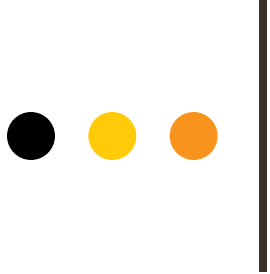
Γεγονότα της τάξης

- Ανταμοιβές
- Έπαινος, κριτική
- Κανόνες
- Προσδοκίες
- Προτεραιότητες, αξίες
- Κριτήρια
- Στόχοι
- Προκλήσεις
- Ανατροφοδότηση
- Επιλογές, εναλλακτικές λύσεις
- Ενδιαφέρουσες δραστηριότητες
- Πρακτικές βαθμολόγησης
- Οδηγίες («κάνε αυτό»)
- Απαγορεύσεις («μην κάνεις αυτό»)

Στιλ παρώθησης

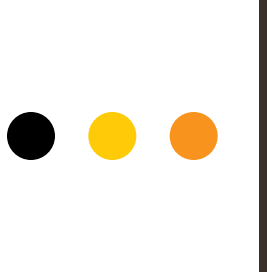
- του εκπαιδευτικού
- Υποστήριξη της αυτονομίας
 - Υποστήριξη της ικανότητας
 - Υποστήριξη της ανάγκης του σχετίζεσθαι
 - Ανεκτικότητα απέναντι στην αποτυχία

Μερικές φορές, οι συνθήκες της τάξης υποστηρίζουν και ενδυναμώνουν τις πηγές εσωτερικών κινήτρων των μαθητών, ενώ άλλες φορές τις αγνοούν και τις παρεμποδίζουν.

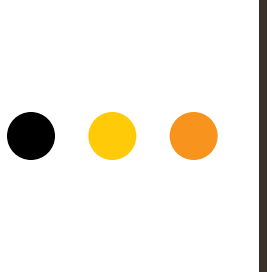
Εμπλοκή μαθητών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα

- Οι μαθητές μειονοτήτων με χαμηλό εισόδημα πρέπει να αισθάνονται ότι τους καταλαβαίνουν και ότι τους αποδέχονται. Επίσης, πρέπει να έχουν την αίσθηση ότι κατέχουν σημαντικό ρόλο στη σχολική κοινότητα.
- Τα κίνητρα και η εμπλοκή πηγάζουν από τις εσωτερικές πηγές παρακίνησης των μαθητών.
- Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να εντοπίζουν και να υποστηρίζουν τα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τους ορισμούς επιτυχίας των μαθητών.
- Η συμμόρφωση και η υπακοή μπορούν να επηρεάσουν την συμπεριφορική εμπλοκή, αλλά όχι τη συναισθηματική, γνωστική και ενεργητική εμπλοκή του παιδιού

Κίνητρα

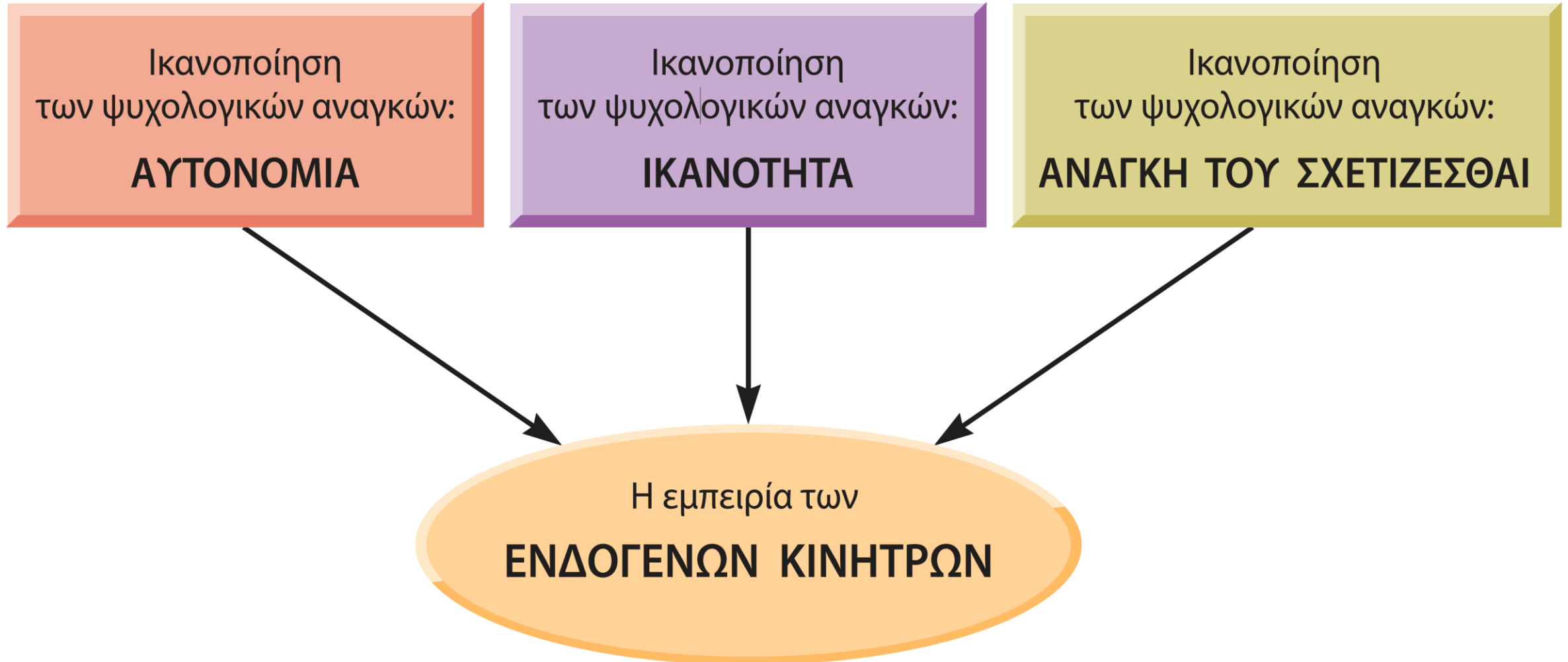
- **Κίνητρα** - Κάθε δύναμη που ενεργοποιεί και κατευθύνει τη συμπεριφορά.
 - *Ενέργεια* - Η συμπεριφορά έχει σθένος, ένταση και έντονη προσπάθεια
 - *Κατεύθυνση* - Η συμπεριφορά επικεντρώνεται στην επίτευξη ενός συγκεκριμένου στόχου ή αποτελέσματος
- Μελέτη όλων των δυνάμεων που προκαλούν και διατηρούν την επιμελώς επιδιωκόμενη, στοχοκατευθυνόμενη δράση των μαθητών

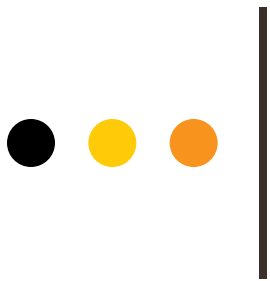

Ενδογενή και εξωγενή κίνητρα

- **Ενδογενή κίνητρα** - Η έμφυτη ανάγκη του ατόμου να αφοσιώνεται στα ενδιαφέροντά του, καθώς επίσης και να εξασκεί και να αναπτύσσει τις ικανότητές του.
- **Εξωγενή κίνητρα** - Οι κατασκευασμένοι από το εξωτερικό περιβάλλον λόγοι για την εκκίνηση ή τη διατήρηση μίας πράξης ή δραστηριότητας.
 - Εξασφάλιση μιας ανταμοιβής
 - Αποφυγή μιας τιμωρίας

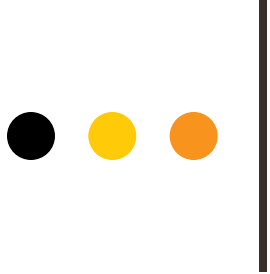
Πηγές των ενδογενών κινήτρων

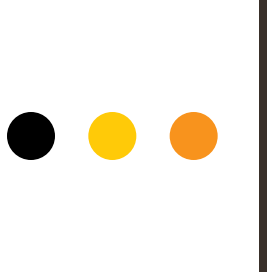
Κρυφό κόστος των ανταμοιβών

- Οι απροσδόκητες, ακούσιες και δυσμενείς επιδράσεις που μερικές φορές έχουν οι εξωγενείς ανταμοιβές στα ενδογενή κίνητρα, την ποιοτική μάθηση και την αυτόνομη αυτορρύθμιση
 - Απώλεια των ενδογενών κινήτρων.
 - Οι εξωγενείς ανταμοιβές παρεμβαίνουν επίσης στη μάθηση.
 - Αποσπούν το μαθητή από το έργο και εστιάζει στην ανταμοιβή.
 - Οι εξωγενείς ανταμοιβές παρεμβαίνουν στην ανάπτυξη της αυτόνομης αυτορρύθμισης.
 - Δεν μπορεί ο μαθητή να θέσει μόνος του λόγους για να ενεργοποιηθεί σε ένα μαθησιακό έργο
- Τα υπερκίνητρα (επιβολή εξωγενούς ανταμοιβής για μία ενδογενώς ενδιαφέρουσα δραστηριότητα) οδηγούν σε μείωση του ενδογενούς κινήτρου και της αυθόρμητης εμπλοκής.

Αποτελεσματική χρήση εξωγενών μηχανισμών παρώθησης

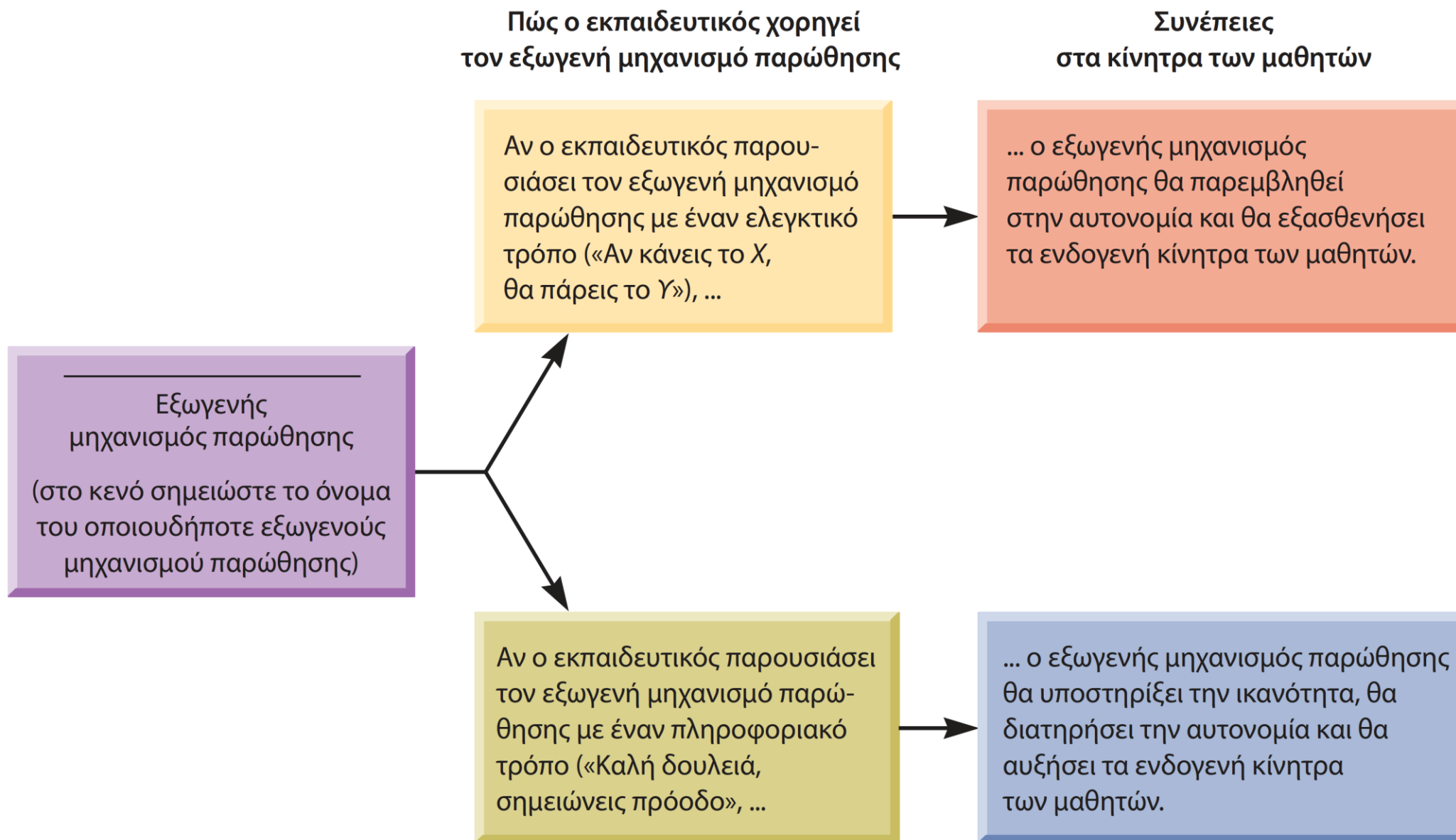
- Χρήση για τον έλεγχο της συμπεριφοράς:
 - «Αν κάνεις το Χ, θα πάρεις το Ψ».
 - Αυξάνει τον βαθμό συμμόρφωσης.
 - Περιλαμβάνει τα τρία κρυφά τιμήματα των ανταμοιβών.
- Χρήση για ενημέρωση σχετικά με την ικανότητα:
 - «Καλή δουλειά, σημειώνεις πρόοδο...».
 - Υποστηρίζει την εμπλοκή των μαθητών χωρίς να επιφέρει τα κρυφά τιμήματα των ανταμοιβών
 - Καλλιεργεί την εσωτερική ανάγκη των μαθητών για ικανότητα

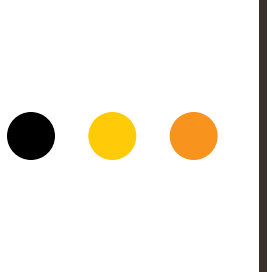

Αποτελεσματική χρήση εξωγενών μηχανισμών παρώθησης (συνέχεια)

- **Θεωρία της γνωστικής αξιολόγησης** - Μία θεωρία κινήτρων που εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο εξωτερικά γεγονότα (όπως, λ.χ., ανταμοιβές) επηρεάζουν τις ψυχολογικές ανάγκες των μαθητών για αυτονομία και ικανότητα και, επομένως, τα ενδογενή τους κίνητρα.
- **Έπαινος** - Η θετική λεκτική ανατροφοδότηση
 - Λειτουργεί ως εξωγενής μηχανισμός παρώθησης για τον έλεγχο της συμπεριφοράς των μαθητών, όμως άλλες φορές καλλιεργεί την ικανότητά τους

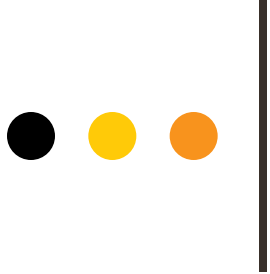
Χρήση εξωγενών κινήτρων

Πώς να παρωθούνται οι μαθητές με διανοητικές και αναπτυξιακές δυσκολίες

- **Ελεγκτικό στιλ παρώθησης** - Το διαπροσωπικό αίσθημα και η συμπεριφορά που οι εκπαιδευτικοί παρέχουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας για να πιάσουν τους μαθητές να σκεφτούν, να αισθανθούν ή να συμπεριφερθούν με έναν προκαθορισμένο τρόπο.
 - Υπονομεύει τα ενδογενή κίνητρα
- Καλλιέργεια των εσωτερικών πόρων και της ικανότητας για αυτόνομη αυτορρύθμιση.
- Προώθηση του αυτοπροσδιορισμού.

Είδη εξωγενών κινήτρων

- **Εξωτερική ρύθμιση μέσω ανταμοιβών**
 - - Καθόλου αυτόνομη
- **Εσωτερικευμένη ρύθμιση για αποφυγή ενοχής/ντροπής**
 - - Σχετικά αυτόνομη
- **Αναγνωρισμένη ρύθμιση για τη διατήρηση μίας χρήσιμης/σημαντικής συμπεριφοράς**
 - - Εξαιρετικά αυτόνομη

Καθόλου αυτόνομα

Σχετικά αυτόνομα

Εξαιρετικά αυτόνομα

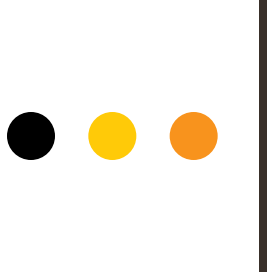
Έλλειψη κινήτρων

Εξωτερικά ρυθμιζόμενα
κίνητρα

Εσωτερικευμένα
κίνητρα

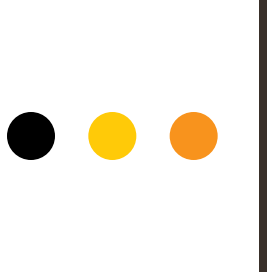
Αναγνωρισμένα
κίνητρα

Ενδογενή κίνητρα

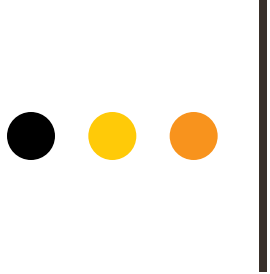
Ψυχολογικές ανάγκες

- Μία έμφυτη πηγή κινήτρων που παράγει μία ενεργητική επιθυμία για αλληλεπίδραση με το εξωτερικό περιβάλλον του ατόμου, με σκοπό την ενίσχυση της προσωπικής προόδου, της κοινωνικής ανάπτυξης και της ψυχολογικής ευημερίας.
 - Αυτονομία
 - Ικανότητα
 - Ανάγκη του σχετίζεσθαι

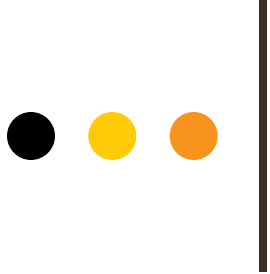
Αυτονομία

- Η ψυχολογική ανάγκη του ατόμου για βίωση αυτοκαθοδήγησης κατά την υιοθέτηση και τη ρύθμιση μίας συμπεριφοράς.
 - **Εκλαμβανόμενη εστία αιτιότητας** - Η αντίληψη ενός ατόμου σχετικά με το αν η παρακινούμενη δράση του προκαλείται από μία δύναμη εντός του εαυτού του (εσωτερική) ή εκτός αυτού (εξωτερική).

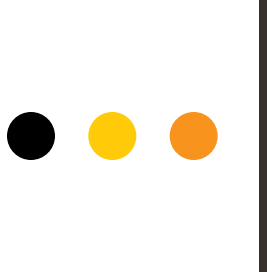
Ικανότητα

- Η ψυχολογική ανάγκη του μαθητή να είναι αποτελεσματικός κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεών του με το εξωτερικό περιβάλλον.
- Η ευχαρίστηση της βέλτιστης μαθησιακής πρόκλησης:
 - Τα εύκολα μαθησιακά έργα αποτυγχάνουν να περιλαμβάνουν την ανάγκη για ικανότητα
 - Τα μετρίως δύσκολα μαθησιακά έργα περιλαμβάνουν πλήρως την ανάγκη για ικανότητα.
 - Τα πολύ δύσκολα μαθησιακά έργα προκαλούν υπερβολικό άγχος και απογοήτευση και έτσι οι μαθητές δεν μπορούν να τα απολαύσουν.

Ανατομία μια βέλτιστης μαθησιακής πρόκλησης

Προαπαιτούμενο:	Δημιουργία ενός ανεκτικού ως προς τα σφάλματα μαθησιακού κλίματος.
Βήμα 1:	Διατυπώστε τη μαθησιακή πρόκληση.
Βήμα 2:	Εστιάστε στη βελτίωση και την πρόοδο.
Βήμα 3:	Καλλιεργήστε την αυτοκαθοδήγηση.
Βήμα 4:	Βοηθήστε τους μαθητές να αναπτύξουν την ικανότητα να απολαμβάνουν την ίδια την υλοποίηση ενός μαθησιακού έργου ή μιας μαθησιακής πρόκλησης.
Βήμα 5:	Διατηρήστε ενεργή την αφοσιωμένη στο μαθησιακό έργο αυτοκαθοδήγηση των μαθητών.

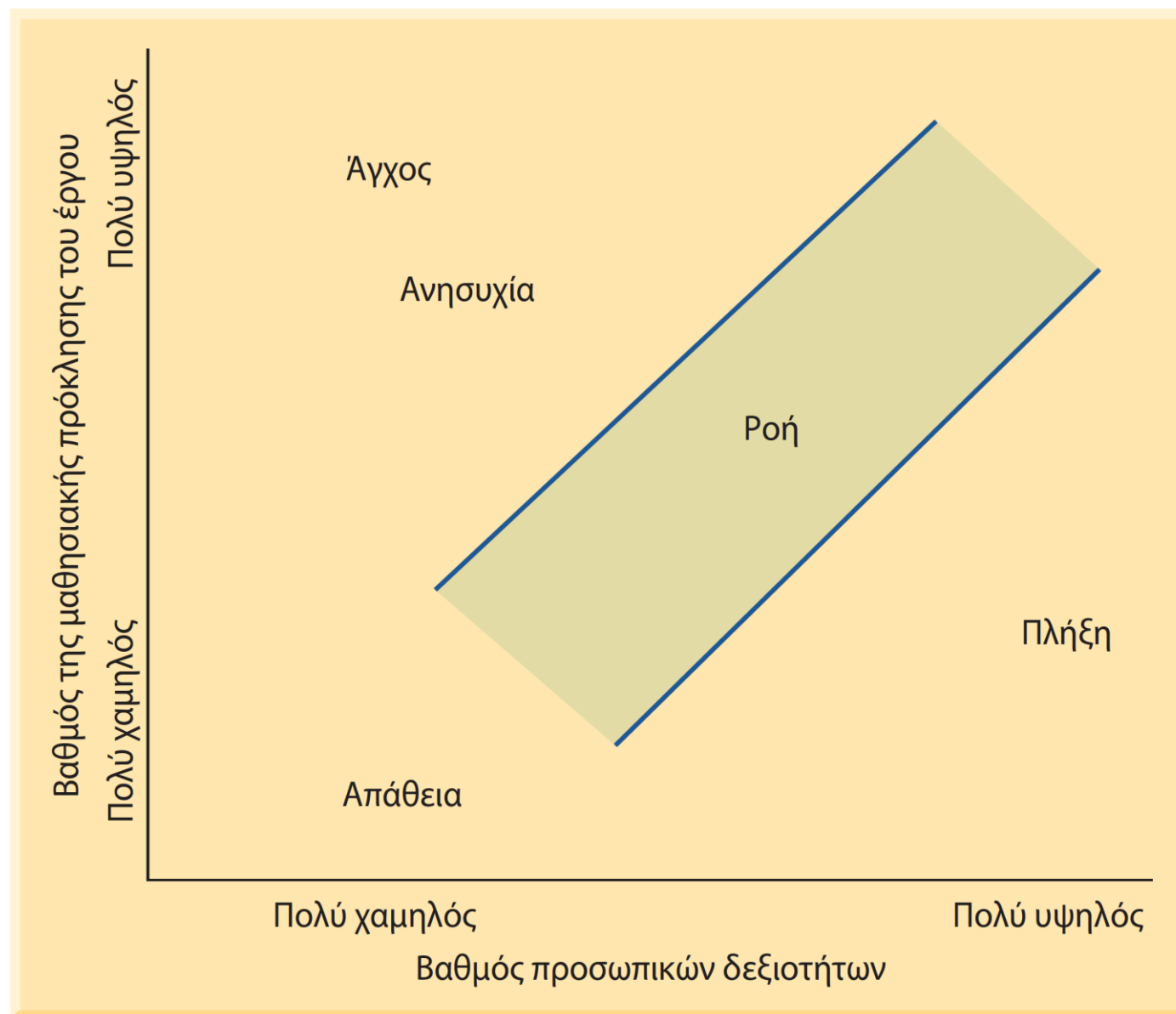

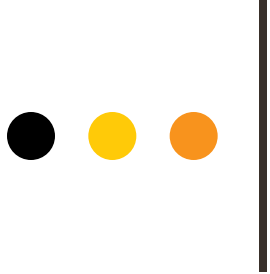
Ροή ως διαδικασία οικοδόμησης 'ικανότητας'

Μια μία έντονη κατάσταση συγκέντρωσης, στην οποία οι μαθητές απορροφώνται από μία εκπαιδευτική δραστηριότητα.

Προκύπτει κάθε φορά που οι μαθητές αντιλαμβάνονται ότι οι μαθησιακές προκλήσεις που θέτει το εκάστοτε έργο ταιριάζουν αρμονικά με τις τρέχουσες δεξιότητες και ικανότητές τους.

Βέλτιστη μαθησιακή πρόκληση - Μία συνθήκη στην οποία οι δεξιότητες που κατέχει ο μαθητής εξισορροπούνται από τις απαιτήσεις, τη δυσκολία και το επίπεδο πολυπλοκότητας του επικείμενου μαθησιακού έργου.

Ανάγκη του σχετίζεσθαι

- Η ψυχολογική ανάγκη για καθιέρωση στενών συναισθηματικών δεσμών και προσκολλήσεων με άλλα άτομα.
 - Οι μαθητές πρέπει να αισθάνονται ότι ο άλλος τους συμπαθεί, νοιάζεται για την ευημερία τους και αποδέχεται και εκτιμά τον *πραγματικό τους εαυτό*.
- Οι μαθητές που αισθάνονται ότι σχετίζονται με τους συμμαθητές τους, τους εκπαιδευτικούς τους και τη σχολική κοινότητα συμμετέχουν περισσότερο στις μαθησιακές δραστηριότητες.
- Η σύνδεση με τους εκπαιδευτικούς παρέχει το πλαίσιο στο οποίο οι μαθητές θα εσωτερικεύσουν τις αξίες των εκπαιδευτικών.